

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

49

**НАУКОВО-
МЕТОДИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

Матеріали конференції
Забезпечення якості вищої освіти

ОДЕСА, 2018

Матеріали друкуються відповідно до рішення 49-ї науково-методичної конференції ОНАХТ «Забезпечення якості вищої освіти», яка проходила 11–13 квітня 2018 року.

Склад редакції: Єгоров Б.В., д-р техн. наук, професор,
Трішин Ф.А., канд. техн. наук, доцент,
Мураховський В.Г., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Букарос А.Ю., канд. техн. наук, доцент,
Корнієнко Ю.К., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Кручек О.А., канд. техн. наук, доцент,
Агеєва І.М., канд. екон. наук, доцент,
Дишкантюк О.В., канд. техн. наук, доцент,
Жихарева Н.В., канд. техн. наук, доцент,
Котлик С.В., канд. техн. наук, доцент,
Купріна Н.М., канд. екон. наук, доцент,
Саркісян Г.О., канд. техн. наук, доцент,
Світий І.М., канд. техн. наук, доцент,
Соц С.М., канд. техн. наук, доцент,
Шарахматова Т.Є., канд. техн. наук, доцент,
Шпирко Т.В., канд. техн. наук, доцент,
Риженко Л.Д., методист

ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА РАХУНОК ФОРМУ- ВАННЯ ЯКІСНОГО КОНТИНГЕНТУ СТУДЕНТІВ	
Т.М. Барабаш, І.С. Бобрікова, Т.М. Жирнова, О.О. Барабаш	170
ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ПІД ЧАС НАВЧАННЯ ЕКОЛОГІЇ	
О.Л. Гаркович, Г.В. Крусір, М.М. Мадані, М.М. Панченко	172
КОНСТРУЮВАННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	
Г.В. Крусір, О.Л. Гаркович, Р.І. Шевченко, І.О. Кузнецова	175

СЕКЦІЯ 3

Забезпечення ефективності самостійної роботи студентів. Інформаційні технології та методологічні особливості дистанційного навчання

СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ	
Ф.А. Трішин, Ю.К. Корнієнко, В.Г. Мураховський	178
ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ЗИМОВОГО ДИСТАНЦІЙНОГО МОДУЛЯ 2017-2018 Н. Р.	
Ф.А. Трішин, Ю.К. Корнієнко	185
РОЛЬ ВИКЛАДАЧА У ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ СТУДЕН- ТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
О.Б. Каламан	191
ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО КУРСУ «ЧИСЕ- ЛЬНІ МЕТОДИ»	
Ю.К. Корнієнко, С.В. Болтач	194
САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ	
А.О. Соловей, Г.В. Ангелов, О.М. Кананихіна, Т.С. Ботіка	196
ПРО ФОРУМ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	
Ю.С. Федченко, Н.Г. Коновенко, Н.П. Худенко	198
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛО- ГІЙ У ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ	
Т.М. Афанасьєва, Г.О. Саркісян, Н.В. Доценко, Г.І. Палвашова	201
САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА – ВАЖЛИВА СКЛАДОВА НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	
Т.Є. Шарахматова, О.Б. Чабанова, О.А. Кручек, Є.О. Котляр	203
САМОСТІЙНІСТЬ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРОТЯГОМ НАВЧАННЯ	
Н.В. Доценко, Т.М. Афанасьєва, О.М. Мірошніченко, Г.І. Палвашова	205
САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ НА ПЛАТФОРМІ MOODLE, ЯК ШЛЯХ ДО ВДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
А.В. Вітюк, В.Х. Кирилов	208

грамі беруть участь, зокрема, Федеральна політехнічна школа Лозанни, Делфтський технічний університет, Лейденський університет та Університет Райса.

Приблизно місяць тому засновники проекту масових онлайн-курсів Prometheus запропонували українським університетам запустити подібну програму віртуального академічного обміну в Україні. По-перше, це надасть українським студентам доступ до курсів таких провідних західних університетів як Гарвард чи Стенфорд. По-друге, програма сприятиме навчанню англійською мовою і, відповідно, покращенню володіння англійською мовою серед студентів. По-третє, участь університетів в подібній ініціативі приверне до них значну увагу абітурієнтів на етапі вступної кампанії. По-четверте, така можливість сприятиме реалізації норми закону про вибіркові дисципліни і збільшить вибір курсів для студентів. Нарешті, реалізація цього проекту доведе в середині країни та за її межами, що українські університети готові запроваджувати в свій навчальний процес інновації світового рівня.

Наша академія приєдналась до цієї ініціативи, і ми увійшли до робочої групи з представників зацікавлених ВНЗ, щоб обговорити деталі втілення проекту, заздалегідь виявити всі можливі підводні камені та напрацювати типові документи для впровадження цієї ініціативи в навчальний процес.

Треба відмітити, що ця ініціатива відповідає чинному положенню про порядок реалізації права на академічну мобільність. Є підтримка Міністерства освіти і науки України з боку заступника міністра Юрія Рашкевича. Реалізація проекту не буде вимагати від університетів жодних фінансових витрат. Більшу частину організаційної роботи (відбір онлайн-курсів, присвоєння їм відповідної кількості кредитів тощо) Prometheus готовий взяти на себе.

В березні вже пройшло перше засідання робочої групи. В планах наступну зустріч провести у квітні, підбити проміжні підсумки, публічний анонс зробити перед стартом вступної кампанії, а пілотний проект запустити вже в вересні цього року.

Висновок

Загалом, вважаємо, що застосування новітніх технологій в навчальному процесі розкриває можливості позитивного впливу на підвищення рівня якості освіти та є невід'ємним елементом для підняття навчання на новий рівень, отримання студентами сучасної якісної освіти.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ЗИМОВОГО ДИСТАНЦІЙНОГО МОДУЛЯ 2017-2018 Н.Р.

Ф.А. Трішин, Ю.К. Корнієнко

У цьому навчальному році, як і торік, проводився зимовий дистанційний модуль. Термін його проведення був 2 лютого – 4 березня 2018 року.

Оскільки зимовий модуль проводиться вже не перший раз, ми не будемо детально зупинятись на підготовці до його проведення, а торкнемося тільки особливостей та найбільш важливих його результатів.

Перша особливість цього річного дистанційного модуля полягала в тому, що більшість дистанційних курсів весняного семестру викладачами-лекторами вже була зроблена, тому необхідно було уточнити завдання саме на дистанційний модуль.

Друга особливість пов'язана з реєстрацією користувачів. На початок осіннього семестру в системі вже були зареєстровані всі лектори курсів та асистенти, які можуть допомагати більш досвідченим колегам. До кінця весня до системи були внесені також і студенти, які були зараховані до академії влітку 2017 року.

Для допомоги студентам в освоєнні дистанційних технологій нами ще торік були розроблені «Методичні рекомендації студентам щодо навчання з використанням технологій дистанційного навчання». Ці матеріали були розміщені на сайті центру дистанційного навчання. Підключення студентів певних груп до курсу викладача робилося, як і раніше, співробітниками центру за замовленнями кафедр.

Для допомоги викладачам з приводу створення та супроводження дистанційних курсів нами були розроблені «Методичні рекомендації щодо організації навчання з використанням технологій дистанційного навчання». Ці матеріали також були розташовані на сайті центру та одночасно через відповідальних осіб по кафедрам розповсюджені серед викладачів академії.

До початку зимового дистанційного модуля кожен викладач повинен був створити власний курс (курси). Всі вони були своєчасно створені. Загальна кількість дистанційних курсів для зимового модуля 2017-2018 н.р. становила 820.

Викладач особисто визначав об'єм матеріалу, який він виносить на самостійне вивчення у дистанційному режимі. Він становить від 15 до 20% по відношенню до загального об'єму семестрового матеріалу. Матеріал може включати: 1) декілька лекцій в текстовому форматі, 2) посилання на зовнішні ресурси, де розташований певний матеріал у вільному доступі; 3) лабораторні роботи, практичні чи семінарські заняття (залежно від дисципліни, якщо їх можливо виконати поза межами аудиторії); 4) тести або (та) контрольні завдання для перевірки засвоєння вивченого матеріалу; 5) список літератури при вивченні дисципліни; 6) рекомендації, вимоги щодо самостійного вивчення цього матеріалу протягом зимового модуля. При бажанні можливо було наповнення курсу також іншими матеріалами.

Одна дисципліна могла мати декілька дистанційних курсів (приклади – Фізика, Вища математика для механіків, технологів, якщо дисципліна має певні особливості для студентів різних спеціальностей), навпаки один курс міг бути спільним для декількох викладачів (приклад – Технічна мікробіологія, яка викладається на різних спеціальностях).

Рис.1. Фрагмент дистанційного модуля курсу «БЖД»

Оскільки на сайті були розміщені повні семестрові курси, в них повинні були знаходитись вимоги щодо вивчення певної частини відповідної дисципліни у дистанційному форматі.

На рисунках 1 та 2 показані приклади створених дистанційних курсів «БЖД» та «Нетрадиційні та поновлювальні джерела енергії» з певними вимогами щодо зимового дистанційного модуля.

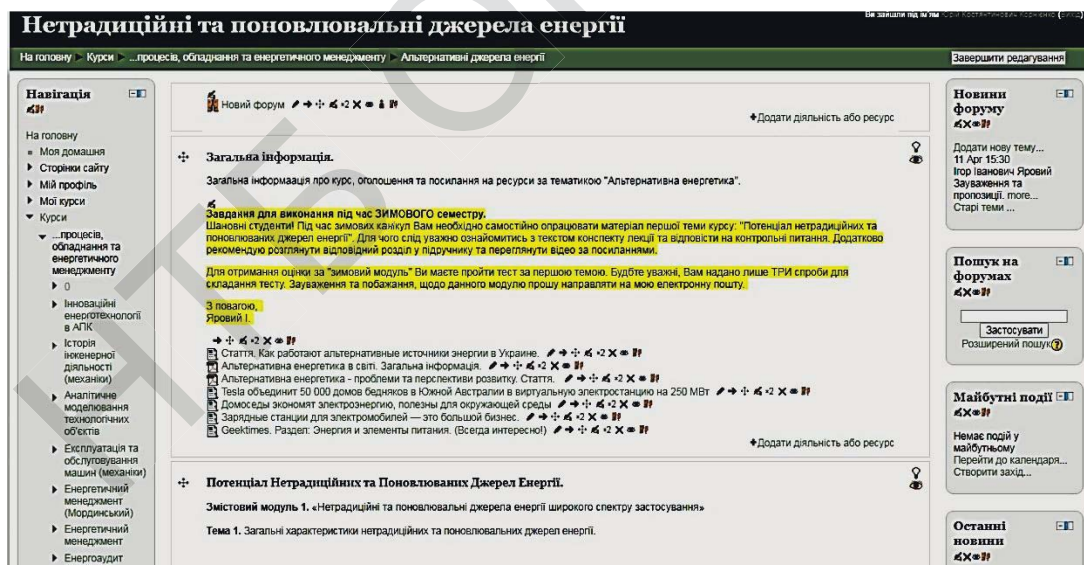

Рис.2. Фрагмент дистанційного модуля курсу «Нетрадиційні та поновлювальні джерела енергії»

У дистанційному модулі цього року брали участь 373 лектори та 3226 студентів. На Рис.3 показана динаміка відвідування дистанційних курсів всіма користувачами, а на Рис.4 - відповідна динаміка відвідувань лекторами, що мають власний курс (курси).

Рис.3. Динаміка відвідувань користувачами дистанційних курсів.

Рис.4. Динаміка відвідувань лекторами власних дистанційних курсів.

Студенти реєструвалися в центрі дистанційного навчання за сприяння деканатів, створений список логінів та паролів був переданий до відповідних деканатів. Зараз в системі зареєстровані всі студенти денної форми навчання (саме на них орієнтований дистанційний модуль) та студенти заочної форми навчання. В деканатах була організована процедура передачі реєстраційних даних студентам. В дистанційному модулі брали участь тільки ті студенти, у яких є відповідні дисципліни у другому семестрі.

Викладачі працювали online зі студентами. Студенти відвідували дисципліни, до яких вони були підключені. Викладачі-лектори аналізували відвідування, відповідали на запитання як в системі дистанційної навчання, так і

за допомогою електронної пошти. На Рис.5 показана динаміка кількості відвідуваних дисциплін. Аналіз показав, що кількість різних відвідуваних курсів була 1438. Оскільки в межах дистанційного модуля загальна кількість дисциплін становила 820, то отже всі дистанційні курси відвідувалися, а решта відносилася до осіннього семестру. Середня кількість відвідуваних дисциплін становила 597 за добу.

Рис.5. Щоденна кількість відвідуваних дисциплін.

На Рис.6 показана кількість подій з 1 лютого по 4 березня 2018 року. Що являє собою кількість подій в системі дистанційного навчання?

Кількість подій включає в себе, по-перше, відвідування користувачами окремих курсів (дисциплін), далі, в межах одного курсу виконання різних дій (перегляд, тестування та т.і.), різні заходи на курси протягом доби. За період проведення дистанційного модуля середня кількість подій становила **18968** за добу.

На Рис.7 показана кількість користувачів, які заходили на сайт щодобово. Сума користувачів протягом 1 лютого – 4 березня становить **18532** осіб, в той же час аналіз показав, що при цьому різних користувачів було **3609** осіб (з урахуванням лекторів, асистентів, студентів), таким чином в середньому кожен користувач заходив приблизно 5 днів.

Середня кількість користувачів становила 579 за добу.

Рис.6. Щоденна кількість подій.

Рис.7. Щоденна кількість користувачів.

На завершення дистанційної частини весняного семестру необхідно було провести контрольні заходи у вигляді online-тестування або виконання контрольної роботи. Для цього можна використовувати різні засоби, які існують в системі дистанційного навчання, а саме, можливе створення та проведення тестування у різноманітних формах (Множинний вибір, Відповідність, Есе), використання виду діяльності під назвою «Завдання» з відправленням відповіді у вигляді файлу до системи, виконання запропонованого завдання та відправлення викладачеві по електронній пошті.

Загалом відмітимо, що проведений зимовий дистанційний модуль, який є складовою частиною весняного семестру, показав свою ефективність при управлінні самостійною роботою студентів та, особливо, контролі над цією діяльністю. Це дуже важливо, в тому числі, для організації систематичного зворотного зв'язку між викладачем та студентом, тобто інтерактивності в навчанні. При цьому побудова матеріалу в системі дистанційного навчання повинна здійснюватися таким чином, щоб формувати у студента компетенції, які йому будуть необхідні в подальшій навчальній та професійній діяльності.

РОЛЬ ВИКЛАДАЧА У ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

О.Б. Каламан

Розвиток сучасного суспільства відбувається в епоху інформатизації, яка характеризується застосуванням засобів інформаційних та комунікативних технологій у багатьох сферах людської діяльності, в тому числі в сфері освіти. Педагогічний досвід показує, що використання інформаційних технологій та їх різних поєднань в навчальному процесі створює справжній технологічний прорив в методології, організації та практичній реалізації навчального процесу при вивченні багатьох навчальних дисциплін на всіх рівнях системи освіти.

Перспективним напрямом у використанні можливостей інформаційних технологій для підвищення якості професійної підготовки фахівця і розвитку особистості студента в системі освіти є дистанційне навчання. В даний час в теорії та практиці дистанційного навчання склалася ситуація, що характеризується суперечностями між:

- розвитком інформаційного суспільства, можливостями технічних і програмних забезпечень різних видів інформаційних технологій та недостатнім опануванням студентами комп'ютерною грамотністю;
- недостатньою теоретичною розробленістю проблеми педагогічного супроводу в процесі дистанційного навчання і практичною необхідністю його здійснення в контексті дистанційного навчання.

Таким чином, актуальність дослідження визначається становленням інформаційного суспільства, підвищенням значущості дистанційного навчання в процесі розвитку особистості, підвищенням якості освіти та відсутністю науково обґрунтованих умов утримання педагогічного супроводу в процесі дистанційного навчання студентів.

Вважаємо найбільш прийнятним визначення, яке під дистанційним навчанням розуміє навчання за допомогою засобів телекомунікацій, при яких суб'єкти освіти (викладачі та студенти), маючи просторову або тимчасову віддаленість, здійснюють загальний навчальний процес, який спрямований на створення ними зовнішніх освітніх продуктів і відповідних внутрішніх змін